Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalck, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Stemer.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 7. Brașovŭ, Luni, Marți 10 (22) Ianuarie 1889.

Brașovŭ, 9 Ianuarie v.

Tocmai acuma se desbate în dieta ungurésca proiectulŭ de lege privitorŭ la legea militară. Se părea că după culise s'ar fi încins o luptă înverșunată între d-lŭ Tisza și între centurionii mamelucilorŭ sĕi. Unora dintre aceștia, bunăóră lui Horvath Gyula, le-a plesnitŭ prin minte a juca rolulŭ de apĕrătorĭ ai drepturilorŭ „națiunei" față cu militarismulŭ și a face „opiniune publică", arătându cu multă vitejiă și amărăciune patriotică până unde póte merge „națiunea" cu concesiunile și ce așteptă pentru aceste concesiunĭ „țéra" dela cercurile militare în favorulŭ prerogativelorŭ „limbei statului" și a „culturei naționale". S'ar crede că acésta propagandă nu s'a făcutŭ cu consimțĕmêntulŭ d-lui Tisza, noi însĕ dămŭ cu socotéla că s'a făcutŭ cu scirea și învoirea lui spre a spăria pe Nemțĭ și a puté stórce astfelŭ dela ei mai multe concesiunĭ.

Orĭ cum a fostŭ însĕ, vitejii centurionĭ ai óstei mamelucescĭ au comisŭ o greșélă neiertată politică, căcĭ nu s'au îngrijitŭ totodată ca sĕ-șĭ țină deschisă o cale de retragere cu onóre, la casŭ când nu șĭ-ar puté împlini parola după ce șĭ-au legatŭ așa dicênd mandatele de „pretensiunile națiunei" formulate de dênșii în foile lorŭ.

Acum étă că se întórce Tisza din Viena și le spune că cercurile militare nu vorŭ sĕ scie de pretensiunile „națiunei" și rĕspund la tóte: *nix ungrisch*. Așaderă manevra înscenată de unii cu sciință de alții póte fără sciință, a făcutŭ fiasco. Nemții începŭ a nu da multŭ pe vorbe marĭ și a vedé printre ițele „patrioțilorŭ".

Ce sĕ mai facă încurcații „patrioțĭ"? Decă dice Neamțulŭ odată „*nix*", dice și Tisza „*nix*" și sciu ei bine, că „*nix*" trebue sĕ și fiă.

Numai de nu s'ar fi hasardatŭ până la amenințărĭ patriotice! Acum nu le rĕmâne alta, decâtŭ séu sĕ-șĭ depună mandatulŭ, séu sĕ se arate „națiunei" în totă micimea și golătatea lorŭ. A face oposițiune seriósă lui Tisza séu nu se plătesce de locŭ, séu se plătesce rĕu. La așa ceva anevoiă se vorŭ resolva, căcĭ periclitéză „interesele deosebite maghiare ale Ardealului."

Totŭ e omŭ cu norocŭ Tisza, decă prietenii lui, carĭ ieșindușĭ din rolŭ i-arŭ puté fi fórte supĕrătorĭ, se facŭ imposibilĭ ei pe ei. Dealtmintrelea n'are sĕ-i fiă frică. Mamelucii ungurĭ din Ardealŭ suntŭ de unŭ rarŭ calibru. Cu ei orĭ-ce guvernŭ póte face trébă. Tisza n'are decâtŭ se apară în mijloculŭ lorŭ cu biciulŭ și cu privire fulgerătóre, ca unŭ directorŭ de menageriă, și tóte fierele revoltate se vorŭ pitula dinaintea lui, lingându-i mânile. Tisza o póte face, căcĭ îșĭ cunósce timpulŭ și ómenii.

In dietă nu se vede nicĭ unŭ semnŭ alŭ „revoluțiunei iminente" din sînulŭ mamelucilorŭ, de care e vorba prin foile maghiare. Toțĭ mamelucii stau până acuma zidŭ pe lângă Tisza și — suntemŭ convinșĭ — vorŭ sta și de aci încolo.

Dér puținŭ ne pasă de nĕcazurile casnice ale lui Tisza cu mamelucii lui. Dis'amŭ mai dinainte, că „patrioții" vorŭ face svonŭ și totŭ feliulŭ de manevre ca sĕ sparie pe Nemțĭ, dér aceștia nu vorŭ ceda în trebile militare și Tisza va împlini în cele din urmă, ce vorŭ pretinde dela elŭ cercurile militare. Celelalte tóte suntŭ vorbe în vêntŭ și svĕrcolirĭ spre a orbi „națiunea" și a acoperi rușinósa retragere.

Așa se și întêmplă.

După ce s'au stătuitŭ în club, patrioții lărmuitorĭ tiszaiștĭ s'au împăcatŭ cu proiectulŭ de lege presentatŭ de guvernŭ, orĭ mai bine disŭ 'au aflatŭ modulŭ celŭ mai potrivitŭ de retragere. Spre surprinderea celorŭ din oposițiune a declaratŭ Iuliu Horváth, tiszaistulŭ, care a făcutŭ mai multă gură în contra legei militare, că elŭ o primesce în totalŭ și combate numai *unele* disposițiunĭ ale ei, și că nicĭ prin gândŭ nu i-a trecutŭ a trece la oposițiune din causă că nu se unesce în tote punctele cu vederile partidei, din care face parte.

Horváth Gyula, totŭ în ședința de Vinerĭ a dietei, s'a mai folosit de ocasiune spre a da pe față temerile și nemulțămirea Tiszaiștilorŭ în ceea ce privesce desvoltarea politică în Austria. Nu le place acésta desvoltare, pentru-că „sistemulŭ clericalŭ-feudalŭ de dincolo de Laitha tinde a federalisa imperiulŭ." Le-a plăcutŭ mai bine guvernulŭ Nemțilorŭ suprematiștĭ de mai înainte, care „nicĭodată nu s'a încercatŭ se sgudue basele dualismului." Contradicerea dintre sistemulŭ de guvernare ungurescŭ și austriacŭ împle de îngrijire pe Horváth, care nu crede că „curentulŭ reacționarŭ" din Austria va puté sĕ rĕmână multŭ timpŭ fără de influință asupra raporturilorŭ politice ale Ungariei. Și acum — dice elŭ — se vede din modulŭ cum s'a stabilitŭ tecstulŭ §-ului 14 alŭ legei militare, că guvernulŭ de peste Laita tinde a scurta drepturile parlamentelorŭ, și că acelŭ paragrafŭ îlŭ mântue de obligamentulŭ de a-șĭ câștiga majoritate de două treimĭ când se va reînoi legea militară; § 14 involvă prin urmare unŭ amestecŭ în afacerile interióre ale Ungariei.

Mai departe cerŭ Horváth sĕ se respecteze limba statului făcêndu-se posibilă depunerea esamenului de oficerŭ în limba maghiară și termină declarându, că primesce și cuprinsulŭ meritoricŭ alŭ ordinațiunei lui Csáky privitóre la studiulŭ limbei germane, și că nu va trece la oposiția.

Astfelŭ s'au îmblânditŭ leii din sînulŭ mamelucilorŭ și Tisza s'a silitŭ din rĕsputerĭ cu declarațiunile și vorbirile sale a potoli cu desevĕrșire pretinsa „fierbere revoluționară" din sînulŭ partidei sale, și organele lui de publicitate l'au sprijinitŭ bărbătesce în acéstă lucrare a păcii.

N'a întrelăsatŭ Tisza nicĭ de a mai slăbì puținŭ puterea acusațiunilorŭ îndreptate de către credinciosulŭ sĕu în contra guvernului austriacŭ. Nu e bine, dise elŭ, sĕ se discute astfelŭ politica celuilaltŭ statŭ alŭ monarchiei cum a făcut'o Horvath, căcĭ reciprotitatea (adecă discutarea politicei ungurescĭ în parlamentulŭ austriacŭ) ușorŭ ar puté sĕ devină periculósă pentru Ungaria.

Mai ușorŭ îi este guvernului combaterea acelora, carĭ cu ocasiunea desbaterei de față au cerutŭ deadreptulŭ înființarea unei armate independente maghiare, cum făcu deputatulŭ Iranyi (Halbschuh) în ședința dela 15 l. c.

Ce vrea Iranyi?, esclamă „Pester Lloyd", n'avemŭ banĭ, n'avemŭ institute, n'avemŭ ómenĭ cu cunoscințe militare ca sĕ putemŭ păși la realisarea unei astfelŭ de probleme. „Și nicĭ nu voimŭ sĕ mai amintimŭ, ceea ce Pulszky avŭ curagiulŭ a atinge, că în Ungaria afară de Maghiarĭ mai suntŭ și alte naționalitățĭ și *că voința unanimă a națiunei maghiare în afacerea unei armate independente maghiare ar puté totușĭ sĕ nu fiă considerată în Viena ca o voință unanimă.*" Inființându-se

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Faptă muerescă.

Scrisóre către o amică.

Scumpa mea! multe și felurite suntŭ întrebările tale și, dĕu, nu sciu în ce chipŭ le voiu resolva.

Sistematicesce nu voiu procede, fiindŭ că și întrebările tale suntŭ puse éc'așa, crucișe-curmezișe.

Dér sĕ nu te supere acésta. Sistemele suntŭ uriciόse, mirósă a pedantismŭ, și acestuia îi sunt inimică jurată de pe când ne aflamŭ încă în pensionatŭ, și în órele de învĕțămêntu nu mĕ lăsau ca se desemnezŭ, spre desfătarea ta și a mea, bidigănii care de care mai imposibile, așa după cum mĕ tăia capulŭ.

Deși nu sunt dér amică a regulelorŭ prea stricte, despre una te asigurŭ, anume, în ce privesce discrețiunea, mĕ ținŭ strînsŭ de ea. Acésta o considerŭ ca și o parte integrantă a—ethicei.. Pentru lume decĭ n'așĭ comite *fapta muerescă* de a divulga marele secretŭ ce mi l'ai încredințatŭ tu despre frisura nemodernă a d-nei H....

Sĕ reviu la prima ta întrebare.

Cetindŭ tu epistolele d-lui Slavicĭ, întitulate: „Fapta omenéscă", în care tractéză despre manifestarea voinței omenescĭ în diferite împrejurărĭ ale vieții, ți s'a impusŭ órecum de sine întrebarea: în ce modŭ se manifestéză óre voința muerescă?

Sci că are hazŭ întrebarea ta?

Cum, tu așa luminată, facĭ póte deschilinire între fapte omenescĭ și între cele muerescĭ?...

Deosebire este — țĭ-ar riposta cu indignațiune unŭ chorŭ de glasurĭ femeescĭ — între bărbațĭ și femei, dér nu între ómenĭ și femei, fiindŭ că și noi totŭ ómenĭ suntemŭ!

Americanele în estravaganța lorŭ țĭ-ar striga, că: bărbatŭ orĭ femeiă, totŭ una este, drepturile și chiămările lorŭ suntŭ egale!

Cu unŭ cuvêntŭ, la multă apostrofare ai puté fi espusă și, d-ra Hubertina Anclert, eroina emancipațiunei femeilorŭ țĭ-ar intenta chiar procesŭ pentru insultătórea ta întrebare.

Eu însĕ sunt mai conciliantă, iau lucrurile totdéuna din partea lorŭ mai bună, mai șăgalnică.

Ce e dreptŭ, se aflaseră odată inimicĭ ai sexului nostru, carĭ afirmau. că femeia — nu e omŭ; mai în urmă venì pleiada ultraiștilorŭ și, vrêndŭ a restabili prestigiulŭ femeii, o numiră alternativŭ: ângerŭ și demonŭ.

Se póte câte-odată sĕ fie și una și alta, de aceea voințele ei se manifestéză adesea în modŭ fórte încurcătorŭ.

La bărbatŭ séu... la omŭ, precum ai dice tu, ceea ce hotăresce voința suntŭ motivele pe când, tu vedĭ, arta consistă în aceea, că femeia voesce din când în când și fără de motivŭ, va sĕ dică voiesce și fără unŭ „*pentru că.*"

Firesce, înaintea domnilorŭ aceste manifestațiunĭ ale vrerilorŭ și nevrerilorŭ sexului slabŭ suntŭ poreclite: „*caprițiurĭ muerescĭ.*"

Cu tóte acestea, înțelepții bărbațĭ, carĭ îșĭ închipuescŭ a'șĭ sci motiva totdéuna psichologicesce faptele și voințele lorŭ, când se întâlnescŭ în cale cu vrerile și faptele muerescĭ îi vedĭ în perplexitate clătinândŭ din capŭ și dicêndŭ: „....că, Dómne, nepricepêndu-ne de nicĭ unŭ rĕspunsŭ".... Și iată că tocmai din pricina lipsei formulelorŭ abstracte de *pentru că* și *pentru ca*.... vrerile ei luate din chiar seninŭ se îndeplinescŭ cu atâtŭ mai exactŭ.... Puternicii domnĭ ai creațiunii se mângăe însĕ atuncĭ de capitularea lorŭ cu versulŭ lui Mirza Schaffy:

Frauensienn.... nicht zu uberzeugen,
Logik gibts für keine Frau;
Sie kennt keine andere Schlüsse
Als Krämpfe, Thranen und Küsse!

Vedĭ dér bine, că voința muerescă, motivată orĭ nemotivată. se bucură în totdéuna de tótă atențiunea, — decĭ nu ai causă a te plânge de prea marile prerogative ce a datŭ natura bărbațilorŭ.

Cine a disŭ *cherchez la femme*, n'a fostŭ omŭ de rêndŭ. Femeia pretutindinea se află în cestii marĭ de statŭ, în intrigele sociale, câtŭ și în tóte întreprinderile de aventurĭ nobile, atêrnă acésta dela posițiunea și caracterulŭ ei, spre bine orĭ spre rĕu desvoltatŭ.

Femeia mai adeseorĭ însĕ e ângerŭ; adevĕrata ei fire este candidă și nisuesce spre bine. Decĭ acei filosofĭ, carĭ tâlcuescŭ numai a rĕu naturelulŭ femeescŭ făcêndŭ anume din micile lui slăbiciunĭ erorĭ grave, — séu că dênșii crescură orfanĭ, fără delicatele îngrijirĭ ale unei mame, séu că în tótă viéța lorŭ n'avură o drăgălașe soțióră, și astfelŭ, în singurătatea lorŭ, nu le rĕmase alta a face, decâtŭ a se cununa cu séca lorŭ sciință;

armata independentă maghiară ar cere şi Croaţii armata loră şi Cehii, Polonii ş. a. dincolo de Laita. Chiar şi Iranyi — ḑice „P. Lloyd“ — va concede în interiorulă sĕu, că starea de faţă e mai de preferită aceleia ce ar urma atuncĭ şi că siguranţa şi apĕrarea Ungariei e mai multă garantată prin sistemulă de faţăală armatei comune.

Se repetă vechiulă danţă.

Guvernulă tiszaiştă trebue sĕ facă sĕ se primescă legea militară, cum i-au poruncită cei din Viena, căcĭ numai aşa se mai pote ţine la cârmă şi numai aşa mamelucii luĭ se voră pute bucura şi maĭ departe de plăcerea de a agita neturburaţi în contra naţionalităţiloră şi a stăruinţeloră loră de egală îndreptăţire.

De nu voră interveni cumva evenimente neaşteptate, cuibulă tiszaiştiloră nu se va sparge prin sine însuşĭ, numai alţĭ factorĭ, afară de partida loră, îi pot alunga dela stupulă cu miere.

Pregătirĭ militare rusescĭ.

Ministerulă de rĕsboiu ală Rusiei îşĭ pregătesce repede armata pentru casă de rĕsboiu şi e bătătoră la ochĭ, că mĕsurile ce le ia le publică numai atuncĭ, când sunt aprópe şi împlinite. Aşa a fostă în Noemvre trecută, când fóia militară rusescă „Invalidulă rusă“ a anunţată noua împărţire în corpurĭ şi aducerea maĭ multoră divisiunĭ din ostă la graniţele vestice ale împĕrăţiei; aşa e şi adĭ, când se vestesce, că din cele 20 batalióne de vênătorĭ se voră face 20 de regimente cu câte 2 batalióne şi din batalionele de cadre de reservă Nr. 37, 40 şi 46 se voră face de asemenea regimente cu câte 2 batalióne. Acésta însemneză a spori îndoită de multă unele părţĭ ale armatei rusescĭ şi acéstă sporire s'a împlinită de multă, încă înainte de ce s'a publicată mĕsura luată de ministeră. Prin acéstă publicare, ḑice „N. fr. Presse“, cei din Petersburg vreu sĕ se arate, că sunt sincerĭ şi cu inimă deschisă, credêndă că voră duce lumea de nasă, dér se'nşelă.

Cele 20 batalióne de vênătorĭ de până acum formau cincĭ brigade de câte 4 batalióne. Cele 40 batalióne noue de vênătorĭ se ḑice că au sĕ formeze totă 5 brigade, dér de câte 8 batalióne. Aşadéră brigadele cele noue de vênătorĭ s'au facută peste nópte divisii de vênătorĭ. Deórece formaţiunile de vênătorĭ sunt destinate ca, în unire cu divisiunile de cavaleriă, mai mulţĭ dragonĭ, ce se află la graniţă, sĕ turbure lucrarea de mobilisare a contrarului, resultă din acéstă schimbare a efectului şi a formaţiuniloră o însemnată sporire a puterii ofensive (de atacă) a armatei rusescĭ pentru începutulă unui rĕsboiu. Acésta ese şi mai multă la ivélă, décă ţinemă sémă de faptulă, că brigadele de vênătorĭ până aci, şi prin urmare acum şi divisiunile de vênători ţină garnisónă în districtele militare dela graniţe, anume una în Vilma, două în Varşovia, una în Chievă şi una în districtulă Odesei.

Prin prefacerea celoră trei batalione de cadre de reservă în regimente de cadre de reservă e începutulă unei mĕsurĭ, care are sĕ întărescă puterea defensivă (de apĕrare) a armatei rusescĭ. In Rusia esistă 96 batalióne de cadre de reservă a armatei şi 1 batalionă de cadre de reservă a gardei. Acestea corĕspundă cu miliţiile. In casă de mobilisare aceste batalióne se prefacă în regimente. Ca sĕ se uşureze acéstă grea lucrare, se îndoiesce numĕrulă bataliónelor încă acum în timpă de pace. E cu putinţă însĕ, că în curêndă se va vesti, că nu numai trei, ci mai multe batalióne de acestea s'au prefăcută în regimente.

SCIRILE ḐILEI.

Balulă Românilor din Viena se va da sub protectoratulă Alteţei Sale Imperiale-Regale: Archiducele Rainer şi sub patronatulă dómneloră: Contesa Marie Bonda, Princesa Rosa Croy, Victoria de Grigorcea, Mathilda de Hardtmuth, Clairisse de Lindheim-Vivenot, Irma de Szögyény-Marich, Aurelia de Trapşa-Kron, Barona Elise de Vaux, Maria Vacarescu, Barona Catinca Wassilko-Serecki, la 26 Ianuarie (7 Februarie) în sala de danţă a stabilimentului Ronacher. Balulă se va da în folosulă Societăţii „România Jună“, centrulă tineriloră românĭ din Viena. Contribuirile sunt a se adresa la I. Gr. Ţaran, cand. med. Viena, VIII, Schlösselgasse 14. Presidentulă de onóre ală comitetului arangiatoră e Alex. baronă Wassilko-Serecki, consilieră intimă ală Maj. Sale etc.; ér presidentă ală aceluiaşĭ comitetă: dlă dr. St. N. Ciurcu.

***

Pentru scopurĭ filantropice s'au oferită din partea popóreloră cu ocasiunea jubileului Maiestăţii Sale în tótă monarchia suma de 16,180.244 fl. Aşa spune oficiosulă „Wiener Abendpost“. Se'nţelege că fiecare poporă a oferită pentru nevoile sale.

***

Corurĭ de plugarĭ. Corurile plugariloră românĭ se sporescă mereu. Mai deunăḑile s'a înfiinţată ună asemenea coră în comuna Ficatară din Banată, ér acum se vestesce înfiinţarea unui asemenea coră în comuna Cuveşcĭ. Corulă din Cuveşcĭ stă adĭ din 29 tinerĭ carĭ au începută sĕ studieze notele. Sĕ trăiască bravii nostri plugarĭ!

***

Decorare. Maiestatea Sa a decorată pe generalulă adjutantă Leonida Popă cu ordinulă corónei de feră cl. I.

***

Producţiune şi petrecerĭ. Dlă învĕţătoră George Prigoră din Cojocna a întocmită pentru ḑiua de 8 Ianuarie st. v. o frumósă producţiune declamatorică cu tinerimea română de acolo. Cu ocasiunea petrecerei urmate după producţiune s'au jucată şi frumósele nóstre jocurĭ naţionale: „Căluşerulă“ şi Bătuta“. Venitulă petrecerei se va adauge la fundaţiunea scolariloră săracĭ. — In 2 Februarie s. n. se va da în Oraviţa balulă Reuniunei femeiloră române de acolo.

***

Invenţia unui Română. Ioană *Sebeşană*, orologieriu din Sibiiu, domiciliată acuma în *Filipopolă*, caută ună capitalistă spre a pute începe fabricarea unui orologiu inventată de dênsulă şi menită pentru folosirea orbiloră şi a surdiloră. Inventatorulă afirmă, că noulă orologiu de busunară, consistândă numai din 6 părţĭ principale, e neasĕmĕnată mai uşoră de construită şi prin urmare multă mai eftină decâtă orológele de busunară cu repetiţie, care până acuma se folosescă din partea orbiloră şi consistă din vre-o 126 de părţĭ. Capitalulă recerută din partea inventatorului e numai de 4000 fl.

***

Dinte pentru dinte. Cu mĕsura cu care Unguriloră dela noi le place sĕ ne mĕsóre noué, cam cu aceeaşĭ mĕsură se întâmplă câte-o-dată, că li-se mĕsóră şi Unguriloră aflătorĭ prin alte ţĕrĭ. Astfeliu spună ḑiarele ungurescĭ, că Ungurii din Slavonia au sĕ sufere multă din partea Croaţiloră, despre carĭ se scie altmintrelea, că sunt cei mai marĭ duşmanĭ ai Unguriloră. Ca dovedă foile ungurescĭ aducă urmĕtorulă faptă ce spună, că s'ar fi întêmplată în ḑiua de 20 Decemvre an. tr.: Primăria comunei Vuka, la porunca solgăbirĕului din Diakovar a chiămată la înfăţişare pe nisce Ungurĭ nu se scie pentru ce causă naînsemnată. Infăţişându-se Ungurii la primăriă, au fostă aruncaţĭ în închisóre fără o se fi ascultată mai întâi. Au fostă daţĭ apoi pe mâna a doi gendarmĭ, carĭ după ce i-au legată în lanţurĭ i-au dusă la Diakovar. Solgăbirĕulă din Diakovar asemenea i-a pusă la închisóre fără nicĭ o ascultare şi au stată închişĭ până în ḑiua de 3 Ianuarie. După ce au petrecută Crăciunulă şi Anulă nou în închisóre, la 3 Ianuarie érăşĭ legaţĭ în lanţur au fostă trimişĭ la Vuka şi în fine au fostă eliberaţĭ, dér e temere, că asemenĭ nenorocirĭ voră mai veni încă peste capulă loră. Étă ce triste resultate dă şovinismulă ungurescă.

***

Exposiţiă pentru pompierĭ. D'odată cu adunarea generală a 19-a a Reuniunei pompieriloră din Ungaria, ce se va ţine în Székesfehérvár la 20—22 Augustă a. c., se va arangia şi o exposiţiă de instrumente şi uniforme de pompierĭ. Comitetulă arangiatoră ală acestei exposiţiunĭ a şi dată ună apelă, prin care doritorii de a expune sunt provocaţĭ a se insinua celă multă până în 31 Maiu n. c. Obiectele de expusă sunt a se înainta la loculă destinaţiunei celă multă până la finea lui Iulie.

Desbaterile asupra legii militare.

Continuându-se desbaterile asupra nouei legĭ militare, vorbi:

Vadnay pentru proiectă, dér dise că mai bine ar fi fostă sĕ nu se impună esamenulă de oficeră în reservă cu sila, ci sĕ se fi fixată la 2 anĭ timpulă de serviciu pentru voluntarĭ, dér cei carĭ după ună ană ară fi depusă esamenulă de oficeră, sĕ se fi dispensată de ală doilea ană de serviciu. Asta ar fi fostă o încuragiare. Cu tóte astea le ḑice tineriloră: fiţĭ soldaţĭ, bunĭ soldaţĭ, şi nu consideraţĭ ca amicĭ ai voştri pe aceia, carĭ sêmĕnă buruenĭ între voi şi dinastiă, precum şi între corpulă oficerescă.

Oposiţiunea moderată a depusă prin contele Apponyi o moţiune în care, în schimbulă jertfeloră ce le aduce camera, cere ca reformele militare sĕ se facă ţinêndu-se sémă de neatêrnarea Ungariei ca stată şi de caracterulă naţională ală instituţiuniloră sale, de integritatea drepturiloră şi garanţiiloră constituţionale, ce le are „naţiunea“ cu privire la armată, şi de puterea economică şi destoinicia financiară a poporului. Deórece însĕ legea de faţă micşoréză puterea representanţei poporului cu privire la fixarea contingentului recruţiloră şi la reserva intregitóre; nu conţine garanţii, că cetăţenii ungurĭ voră ave dreptulă a depune esamenulă în limba statului; periclitéză şi progresarea tinerimei şi atacă capitalulă intelectuală ală „naţiunei“ prin dispoziţiunile voluntariatului pe ună ană; în fine nicĭ nu se dau lămurirĭ asupra urmăriloră financiare ale legii: camera respinge proiectulă şi învită guvernulă sĕ vie cu ună proiectă nou, care sĕ corĕspundă postulateloră citate; mai departe, fiind-că sistemulă instrucţiunei militare nu stă în concordanţă cu posiţiunea de dreptă publică şi cu sistemulă de instrucţiune naţională ală Ungariei, împedecându-se desvoltarea puterii militare a Ungariei, guvernulă sĕ ia iniţiativa pentru reforma sistemului de instrucţiune militară după sistemulă de instrucţiune naţională ală Ungariei, în ce privesce limba de instrucţiune.

Toth din stânga estremă respinge proiectulă, fiind-că şi cu contingentulă

---

nu e mirare, décă din astfelă de căsătoriă transcendentală se născură nisce copii monstri, carĭ se chiamă „părerĭ greşite“, şi carĭ tindeau a ne strica noué.

Şi acum se mai aude vorbindu-se, că femeea trece dreptă enigmă înaintea bărbaţiloră şi adeseorĭ se atribue misteriositate orĭ viclenia celui mai inocentă cuvêntă ală ei.

E posibilă, că inima femeiască pare neînţelésă din causa simţibilităţii ei estraordinare, în urma căreia, femeia simte într'o clipită atâta, câtă bărbatulă într'o ḑi.... orĭ într'o sĕptĕmână întrégă; hei, dér a'ţĭ calcula acésta cu precisiune matematică, ḑeu, îmĭ este preste putinţă; mĕ voiu mărgini decĭ la comparaţiunile mai uşurele, potrivite spiritului nostru....

Iţĭ spună dér, că la femeiă se succedă simţĕmintele cu repeḑiciunea fulgerului... Parcă ghicescă (ca Cumberland) ce voră gândi în momentele acestea domnii, cumcă tocmai pentru spornicia impresiuniloră căreia este pradă inima femeii, acelea nu pot fi durabile. De aceea este femeia învinuită de inconsecvenţă, de necredinţă şi mai câte tóte.

Nedrepte mai sunt, soro, acusele ce se revarsă preste capetele nóstre. Iţĭ voiu proba asta printr'ună adevĕră nerĕsturnabilă.

Aşa e, că în natură orĭ câtă de cu sporă s'ar ivi, orĭ ară dispărea lucrurile, după preceptele Büchneriane însĕ, nicĭ ună atomă nu se risipeşce din ele, căcĭ materia, din care lucrurile se nască, duréză în eternă. In lume totulă se află în continuă formaţiune, se succedă viéţa şi mórtea, căldura şi frigulă, seninulă şi plóia, şi cu tóte aceste variante, cine s'ar încumeta a huli natura de inconsecventă, când ea îşĭ urmĕză fidelă numai legile sale?

Cu acésta nu voiu sĕ afirmă cumcă şi noi suntemă schimbăcióse ca timpulă; o sĕ arĕtă numai că, precum în natură nu se pierde nicĭ ună lucru cu desĕvêrşire, astfelă nicĭ în mica lume a inimei femeeşcĭ impresiunile, orĭ cum de dese şi variate ară fi ele, nu pot dispăré cu totulă, ci fiecare sensaţiune, după ce a gătată cu *fermentaţiunea*, se aşéḑă, vedĭ, pe fundulă inimii, formândă acolo acele straturĭ ce se numescă apoi *„amintirĭ“...*

Femeia decĭ are dreptulă mai multă decâtă oricine a ḑice: lumea sunt eu, vĕḑută de mine însă-mĭ şi *afară de mine* nimică nu este.

Ce e dreptă, în urma ḑiseloră acestora, nu *substanţa* este *îndumneḑeită*, nu „das Ding an sich“-ulă Kanteiană, — despre care se ḑice că omulă n'ajunge a-lă cunósce aşa precum elă în adevĕră este, ci glorificată e aicĭ omulă ca „raţiune“, este apotheosa lumii întipărită în creerulă nostru „die Welt als Vorstellung“, precum îĭ ḑice filosofulă cavaleriloră modernĭ Schopenhauer.

Renumitulă filosofă germană Fichte, propovĕduitorulă principiului „Eu—Eu“ (Ich—Ich), ḑice, că „totulă este numai oglindarea fiinţei mele; eu sunt D-ḑeulă carese vede însuşĭ pe sine“ etc.

Étă, până unde merge înţelepciunea filosofiloră! Asemenea luĭ Lucifer, a filosofului antidiluviană.. carele cu felĭ de felĭ de sofisme voia sĕ facă pe bietulă Adamă şi Eva a crede, că şi dênsulă e Dumneḑeu.

Dumeresce-ţĭ dér neastêmpĕrulă după filosofiă; sĕu ceea ce înveţĭ, sĕ nu laşĭ ca sĕ'ţĭ conturbe pacea sufletéscă; adevĕratele mulţămirĭ sĕ le cauţĭ numai în credinţă, iubire şi speranţă; acestea sĕ fie bussola, care sĕ te povăţuéscă pe oceanulă vieţii.

Oh, dér nu vreu a deveni sentimentală, eşti tu pré în deajunsă sentimentală.

Sĕ continuezĭ decĭ a'ţĭ dovedi, cum că o femeie, mai vêrtosă décă e tînĕră şi frumósă, ca şi tine, orĭ-câtă de cuminte ar fi ea şi orĭ cum s'ar adêncĭ uneorĭ în studiu, décă din întêmplare în astfelă de momente pe uşe ar intra — ca în vechime la Archimed — deşi nu ca la acela soldaţii Romei, dér celă puţină nisce neaoşĭ oficerĭ din armată, venindă la visită, credă că nu s'ar zăpăci într'atâta de a le ḑice: nu'mĭ conturbaţĭ etc. ci cu ună drăgălaşă surisă pe buze i-ar pofti a şedé şi ar fi bună, bucurósă, că are cine sĕ'ĭ ţină de urîtă!

Iară, parisiana actuală strigă „heurica“ atuncĭ, când i-s'a ivită vre-o ideiă genială de a crea o toaletă ce în regatulă modei are sĕ devină *dernier chic.*

Iată amică, în câteva trăsăturĭ făcute *à la minute* „fapta muerescă“. Mai în amĕrunte nu mĕ lasă, căcĭ atuncĭ ar trebui sĕ vorbescă în tonă mai gravă, când aşă voiu a enumera aicĭ acele mĕreţe fapte pline de curagiu şi abnegaţiune sĕvĕrşite de strĕbunele nóstre, şi de care sunt capabile tóte acele femei, câte stau la culmea sublimei lor misiunĭ.

Lucreţia C. Olariu.

de recruţi de până acum în numĕrŭ de 95000 ómeni se póte ajunge efectivulŭ de 800,000 ómeni.

Contele Aladar *Szechenyi* dice, că raporturile de adi ale Europei suntŭ astfelŭ, încâtŭ în fiecare momentŭ ne putemŭ aştepta la surprinderi, deci sĕ nu se uite că ţéra trebue asigurată. Elŭ primesce legea. „Trebue sĕ mărturisimŭ spre ruşinea nóstră —dise elŭ—că partea cea mai mare a tinerimei nóstre nu scie nemţesce; dér nu ea e de vină, ci sistemulŭ pedagogicŭ, care pune mai multŭ preţŭ pe limbile mórte, decâtŭ pe cele vii. In asemenea casŭ tinĕrulŭ, care a absolvatŭ scólele în Dobriţinŭ ori în Oradea mare, unde abia aude ici-colea o vorbă nemţéscă, în 4 óre destinate pe sĕptĕmână pentru limba germană nu o póte învĕţa. De aceea salută cu bucuriă ordinaţiunea ministrului, căci considerândŭ raportulŭ nostru cu Austria, trebue sĕ învĕţămŭ nemţesce, prin acésta nu sufere caracterulŭ nostru naţionalŭ. Câtă vreme însĕ nu se schimbă sistemulŭ pedagogicŭ, esamenulŭ se póte uşura pentru tinerimea nóstră, dér numai în privinţa limbii. Ministrulŭ de honvedi a promisŭ în comisia militară, că va dispune în instrucţiune, că cunoscinţa neperfectă a limbei germane nu va forma o pedecă la esamenulŭ de oficeri. Deci credŭ, că tinerimea nóstră nu va avé sĕ lupte cu cestiuni de limbă, deşi eu aşŭ vedé mai bucurosŭ şi aşŭ considera ca o mai mare garanţiă, décă cestiunea limbei s'ar circumscrie în lege, care nu se crează numai pentru unŭ-anŭ, căci arŭ puté veni timpuri, în care nu s'ar pune pe instrucţiuni pondulŭ ce-lŭ merită acéstă importantă afacere. Décă limba de statŭ a Ungariei s'ar pune pe unŭ nivelŭ cu limbile celorlalte naţionalităţi ale monarchiei austro-ungare, acésta ar fi o vătĕmare a dreptului publicŭ, o ignorare a limbei statului nostru, contra cărei vătĕmări legislativa ar trebui sĕ protesteze.

Urmă contele *Apponyi*, despre a cărui vorbire amŭ raportatŭ.

Guido *Bausznern*, deputatŭ sasŭ guvernamentalŭ, voteză liniştitŭ proiectulŭ, fiindŭ-că basa politicei esterne a monarchiei o formeză alianţa germană. Sprijinulŭ celŭ mai de încredere alŭ acestei alianţe e în monarchiă maghiarismulŭ. Ungaria abia dela 1867 a devenitŭ unŭ statŭ, care înadevĕrŭ insuflă respectŭ. Ca Sasŭ ardeleanŭ declară, că poporulŭ sĕu esclusivŭ numai în acestŭ statŭ póte esista şi se póte susţiné.

Geza *Melczer* vorbi contra legii, care nu e de natură a deştepta în tinerimea ungurescă plăcere pentru cariera militară, şi împovăreză şi pe părinţi.

Generalulŭ contele Karl *Pongracz*, e pentru proiect. Amintesce jertfele Germaniei pentru armată, bugetulŭ militarŭ alŭ Franciei, înarmările continue ale Rusiei, care 'şi înaintéză trupele spre graniţele nóstre, precum şi ultimele ei mĕsuri, după care acéstă putere ridică în Europa 47 divisii de infanteriă, 10 divisii de cavaleriă şi 6 brigade de vĕnători ca armată mobilă, apoi 24 divisii de reservă şi regimentele de cazaci din a doua chemare pentru apĕrarea fortăreţelorŭ şi liniilorŭ de etape. Vorbindŭ de voluntarii pe unŭ anŭ, dice că trebue sĕ scie limba germană, celŭ puţinŭ câtŭ se cere pentru serviciu.

Gabrielŭ *Ugron* depune şi motivéză în numele stângei estreme o moţiune, în care cere armată proprie independentă naţională ungurescă, deórece Ungaria e statŭ deosebitŭ, cu constituţiă proprie, cu tronŭ propriu, cu societate proprie şi cu misiune propriă; prin noua lege se micşoréză influinţa şi controlulŭ constituţionalŭ, detrăgêndŭ dietei fixarea efectivului presentŭ şi făcêndŭ ilusoriu şi dreptulŭ d'a incuviinţa recruţi, prin sporirea neţĕrmurită a reservei de întregire; timpulŭ de serviciu se lungesce, cheltuelile suntŭ considerabile; în locŭ d'a se înlătura tendinţa de germanisare în armată, e înpinsŭ şi statulŭ ungurescŭ pe calea germanisărei; respinge proiectulŭ.

Rohonczy e pentru proiectŭ, care conţine dispositiuni multŭ mai uşóre, decâtŭ legile militare din celelalte state ale Europei.

Iuliu *Lóts* şi Koloman *Thaly* vorbescŭ contra proiectului în sensulŭ moţiunei lui Ugron.

Ministru-preşedinte *Tisza* dice, că e fără temeiu frica de germanisare într'un timpŭ, când cunoscinţa limbei unguresci este prima condiţiune pentru ocuparea ori-cărui postŭ de statŭ în Ungaria. De altmintrelea în Ungaria, unde cercurile industriale şi comerciale în puterea legăturilorŭ lorŭ principale cu Austria, Germania şi cu Orientulŭ au a sta mai cu sémă în corespondenţă germană, limba ungurescă e aprópe mai necesară privaţilorŭ decâtŭ voluntarilorŭ. (Pre bocănă ai spus'o, d-le Tisza; cu limba ungurescă móre lumea de fóme chiar în Budapesta, necum în Ardealŭ, în Bănat şi într'o bună parte a Ţĕrii unguresci. — Red.) Ar fi regretabilŭ, décă agitaţiunea contra limbei germane ar cădé pe pămêntŭ fructiferŭ. Elŭ totdéuna a consideratŭ ca o datoriă a sa d'a lucra într'acolo, d'a mări credinţa şi încrederea în fiinţa de statŭ a Ungariei nu numai în monarchia austro-ungară, ci şi în afară. Acésta e posibilŭ numai câtă vreme în afară esistă convingerea, că celŭ mai mare sprijinŭ alŭ esistenţii şi puterii monarchiei austro-ungare este tocmai Ungaria. Dér pentru acésta e de lipsă ca inimiculŭ ca şi amiculŭ sĕ fiă convinşi despre destoinicia de luptă a respectivului statŭ, de aceea recomandă proiectulŭ spre primire. (Strigătŭ în stânga estremă: Fiind-că ţi-a poruncitŭ!) Da, mi-a poruncitŭ binele patriei, şi înaintea unei astfelŭ de porunci mĕ plecŭ. Ugron se'nşélă décă crede, că nevotându-se proiectulŭ, încetéză şi armata comună; chiar Apponyi, care în vorbirea s'a ni-s'a arĕtatŭ în masca stângei estreme, a disŭ că e pentru susţinerea armatei comune. Numai acela servesce causei şi ţĕrii, care caută sĕ câştige tinerimea nu spunêndu'i numai ceea ce'i place, ci şi adevĕrulŭ neplăcutŭ, care 'i folosesce în viitorŭ.

Intêmplări diferite.

A păţit'o d-lŭ procurorŭ. Procurorulŭ r. Kozma Sandor din Budapesta a păţit'o cam rĕu dilele acestea. Intr'o séră fŭ întêmpinatŭ pe stradă de unŭ tinĕrŭ „cilindratŭ“ şi elegantŭ îmbrăcatŭ, care începŭ sĕ insulte pe procurorulŭ cu cuvinte vătĕmătóre. Procurorulŭ îlŭ ameninţă, ér cavalerulŭ audindŭ ameninţările se infuriă şi sări asupra procurorului, care cu ajutorulŭ poliţiei se smulse în fine din braţele atacatorului sĕu. Acesta fŭ escortatŭ la poliţiă. Procurorulŭ a cerutŭ sĕ nu se dea afacerea pe mâna judecăţii.

Teatru şi petrecere la sate.

Şieu-Odorheiu, 8 Ianuarie n.

Cu datulŭ de susŭ fraţii din Şieu-Odorheiu au datŭ o representaţiune teatrală: „*Nobila cerşitóre*“, comediă într'unŭ actŭ de Alexandri, după care a urmatŭ jocŭ. Scopulŭ: ajutorarea bisericei şi a şcólei române locale.

Fata, care a jucatŭ pe vĕduva Adelina Dorianŭ —" nobila cerşitóre — ar fi trebuitŭ sĕ facă mai multe probe, apoi sĕ păşéscă pe scenă în faţa unui publicŭ inteligentŭ din Români şi Maghiari, cari suntŭ dedaţi a aştepta dela cei de pe scenă celŭ puţinŭ nisce gesturi acomodate şi presenţă de spiritŭ.

Au mai jucatŭ doi studenţi. Bine a jucatŭ d-lŭ Cupşia, care deşi n'a vorbitŭ multŭ, dér s'a înfăţişatŭ bine pe scenă şi a representatŭ într'adevĕrŭ pe eroulŭ românŭ rănitŭ în luptele Francesilorŭ cu Pruşii, — ér domnii ce au jucatŭ pe „ofticosulŭ“ şi pe „servulŭ“, anume: Ioanŭ Diuganŭ şi Vasilie Chiţa au fostŭ aplaudaţi.

După teatru danţŭ. La pausă, „Căluşeriu“ jucatŭ de 6 tineri în costumŭ naţionalŭ.

Damele nóstre pare că se tragŭ din Pomerania şi nu din Italia, căci nici decât nu se familiariséză cu costumulŭ naţionalŭ. Trei dómne — pe cari nu le cunoscŭ, căci d-nii arangieri n'au recomandatŭ pe nimenea, şi d-şórele Goronŭ din Şieu-Odorheiu, apoi Sigartĕu din Sintereğŭ au purtatŭ totuşi cu falŭ mândrulŭ nostru costumŭ.

Onóre lorŭ! danţulŭ a duratŭ până în d'alba diuă în localităţile spaţióse ale bunului conte Klebesberg Zenko.

Venitulŭ la cassă a fostŭ vr'o 49 florinŭ 10 cr. v. a. pe lângă suprasolviri.

Facŭ bine fraţii nostri, că arangiază şi pe la sate petreceri. Aşa ne putemŭ ajuta biserica şi şcóla, numai câtŭ petrecerile făcute în acelŭ scopŭ sĕ le şi sprijinimŭ şi cercetămŭ.

Trăiască fraţii din Şieu-Odorheiu!

Unŭ óspe.

Móştele sântei Paraschive.

Ecă amĕnuntele ce dă „Drapelulŭ“ din Iaşi relativŭ la aceste móşte şi la focŭ ce le cuprinsese în nóptea dilei a doua de Crăciunŭ:

Dela începutulŭ restaurării bisericei Trei-Erarchi, zidită de Vasile Lupu, móştele Sf. Paraschive se află depuse în sala gotică din casele aflătóre în ograda bisericei. Moldovenii de două vécuri şi jumĕtate veneréză aceste móşte.

La 1821, móştele acestei sfinte erau ameninţate de foculŭ Eteriei, când au fostŭ scăpate în turnulŭ dela Trei-Erarchi; la 1828, Ruşii voiau sĕ fure móştele sfintei, însĕ credincioşii le-au ascunsŭ într'o başcă la Sf. Spiridonŭ.

In diminéţa dilei de 27 Decemvrie 1888 se lăţi prin oraşŭ vestea, că unŭ focŭ a isbucnitŭ la Trei-Erarchi, consumândŭ şi móştele Sf. Paraschive. Din informaţiunile pe care li-amŭ pututŭ culege, la faţa locului chiar, écă cum s'a întêmplatŭ:

Scirea cum-că în sala gotică, unde suntŭ depuse móştele sfintei, a isbucnitŭ unŭ focŭ, a fostŭ dată de eclesiarchŭ, precum şi de mai mulţi elevi dela şcóla normală Vasile Lupu. Imediatŭ se îndreptară cu toţii spre loculŭ de unde eşia fumŭ, însĕ nu puteau înainta. Atunci se sparseră ferestrele dela sala gotică şi, după ce fumulŭ mai eşi, se întroduseră înlăuntru. Ajutorulŭ pompierilorŭ sosi îndată împreună cu multă lume.

Foculŭ nu apucase a cuprinde întregŭ interiorulŭ salei gotice, ci numai partea dréptă, unde se afla unŭ catafalcŭ, construitŭ în lemnŭ, şi pe care era aşedatŭ siciriulŭ, în care se păstréză móştele sfintei Paraschive. Acestŭ catafalcŭ a fostŭ cu desĕvêrşire distrusŭ de focŭ şi siciriul acoperitŭ cu table gróse de argintŭ încă a fostŭ consumatŭ de focŭ; partea lemnósă a arsŭ după ce mai întêiu s'a topitŭ argintulŭ.

Pe jăraticulŭ provenitŭ din arderea catafalcului şi a siciriului, la întrarea în sală s'au găsitŭ móştele sfintei Paraschive, cu tóte vestmintele şi ornamentele de mătase şi unŭ învĕlişŭ, de bumbacŭ, neatinse de focŭ.

Foculŭ probabilŭ, că a arsŭ mocnit o bună parte a nopţii, căci tóte luminările s'au topitŭ de căldura cea mare şi sfeşnicele şi candelabrele încă ameninţau a se topi.

Până acum nu se scie positivŭ de unde a luatŭ nascere acestŭ focŭ, se crede însĕ, că dela o candelă, care ardea în permanenţă lângă siciriulŭ cu móştele.

Imediatŭ ce foculŭ fŭ stinsŭ, sosi şi I. P. S. S. Mitropolitulŭ Moldovei şi alŭ Sucevei, înconjuratŭ de clerŭ, precum şi domnulŭ prefectŭ alŭ judeţului, procurorulŭ-generalŭ, ordonându-se cercetări, după ce mai întêiu s'a încheiatŭ unŭ procesŭ verbalŭ. A doua di d-lŭ Teodorŭ Rosetti, preşedinte alŭ consiliului de ministri a visitatŭ şi d-sa loculŭ sinistrului. Lume fórte multă a venitŭ necontenitŭ timpŭ de trei dile în sala gotică la Trei-Erarchi, ca sĕ se încredinţeze de acéstă întêmplare, care a ridicatŭ multŭ credinţa celorŭ ce venerau móştele sfintei.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Bucurescî, 21 Ianuarie. Deputatulŭ Blarenberg va propune camerei sĕ pună pe fostulŭ cabinetŭ Brătianu în stare de acusaţiune şi sĕ pornéscă anchetă asupra dispoziţiunilorŭ administrative ale aceluia.

Viena, 21 Ianuarie. Prinţulŭ Alexandru a fostŭ învitatŭ la împĕratulŭ la prândulŭ familiarŭ. Séra a plecatŭ.

DIVERSE.

Lupta cu unŭ monstru de mare. In Wellington unŭ cufundatorŭ primise însărcinarea, sĕ aşedje vr'o două petri mari sub apă, lângă colónele unui podŭ în portulŭ de acolo. Cufundatorulŭ, M. Govan, îmbrăcatŭ în costumulŭ sĕu de cauciucŭ, se lăsă în fundulŭ apei şi se apucă de lucru. Pe când lucra mai bine, se simţi apucatŭ de unŭ polipŭ uriaşŭ, care îşi înfipse labele sale totodată în spinarea lui şi în colóna podului. M Govan se opinti la începutŭ din rĕsputeri, ca sĕ scape. Dér cu câtŭ se luptă mai multŭ, cu atâtŭ mai tare îlŭ prindea monstrulŭ de mare. In fine cufundatorulŭ se lăsă de luptă şi observă după câteva minute, cumcă labele polipului se desprinseră de la colóna podului. Cum simţi acésta, făcŭ semnŭ sĕ fie trasŭ în susŭ şi cufundatorulŭ fŭ ridicatŭ pe uscatŭ, purtândŭ monstrulŭ în spinare. Piciórele monstrului erau ca de vr'o trei metri de lungi.

Datoriile statelorŭ mari europene şi cheltuelile pentru armată. In anulŭ 1888, conformŭ bugetului a 15 state europene, s'au cheltuitŭ pentru armată şi marină 3200 milióne mărci; plătirea intereselorŭ pentru datoriile de 84 miliarde suntŭ de 3970 milióne. Datoriile s'au urcatŭ din anulŭ 1875 până în 1887 dela 68 la 84 miliarde. In Germania au crescutŭ datoriile în acesţi 12 ani dela 3180 milióne mărci la 8000; în Francia dela 19.500 la 27.000; în Italia dela 7900 la 9000; în Austro-Ungaria dela 6870 la 9000; în Rusia dela 7700 la 13.500; numai în Englitera au scădutŭ dela 15.500 la 14.800 milióne mărci.

Necrologŭ.

Subscrişii cu inima frântă de durere aducŭ la cunoscinţa tuturorŭ rudeniilorŭ şi amicilorŭ, cumcă multŭ iubitulŭ lorŭ: soţŭ, tată şi moşŭ *Petru Cârstocea*, parochŭ gr. or. alŭ Bacifalĕului din Săcele şi preşedinte alŭ comitetului parochialŭ şi comunalŭ din locŭ, după unŭ morbŭ fórte scurtŭ, împărtăşitŭ fiindŭ cu sfintele taine, şi-a datŭ blândulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului astădi la 5 óre p. m. in anulŭ alŭ 37-lea alŭ preoţiei, alŭ 40-lea alŭ căsĕtoriei şi alŭ 62-lea alŭ vieţei sale pline de activitate.

Osĕmintele multŭ regretatului defunctŭ se vor aşeda spre odichnă vecinică Sâmbătă în 7 (19) Ianuarie a. c. la 12 óre din di în cimiteriulŭ bisericei gr. or. din locŭ. — Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Bacifalĕu, 4 (16) Ianuarie 1889. — Maria Cârstocea n. Pârvu, ca soţiă, Iancu Cârstoceanŭ, adv. în Tĕrgulŭ Jiului, şi Petru Cârstocea, comersantŭ în Buzĕu, ca fii. Toma Frateşŭ, preotŭ gr. or., ca ginere, Constanţa Cârstoceanŭ, ca noră, Constanţa Cârstoceanŭ, ca nepótă.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 17 Ianuarie st. n. 1889.

Banconote românesci	Cump.	9.23	Vĕnd.	9.24
Argintŭ românescŭ -	„	9.10	„	9.15
Napoleon-d'ori - - -	„	9.52	„	9.55
Lire turcesci - - -	„	10.80	„	10.88
Imperiali - - - -	„	9.80	„	9.88
Galbini	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesci - - -	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Ianuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	101.20
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	93.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	144.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	116.70
Bonuri rurale ungare - - - - -	104.50
Bonuri cu clasa de sortare - - - -	104.50
Bonuri rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.50
Bonuri cu cl. de sortare - - - -	104.50
Bonuri rurale transilvane - - - -	104.—
Bonuri croato-slavone - - - - -	99.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - -	82.45
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.15
Renta de argintŭ austriacă - - - -	111.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	142.90
Losuri din 1860 - - - - - - - -	883.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	912 75
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	310.70
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	
Galbeni împĕrătesci - - - - - - -	9.93½
Napoleon-d'ori - - - - - - - - -	59.12½
Mărci 100 împ. germane - - - -	97 20
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	120.70

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:

Dr. Aurel Mureşianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tracteză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *sĕu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de școlă, ce și-lŭ facuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se ḑică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8^0 — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesoru la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Pretulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducetóre la propunerea calculărei în scola poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesoru preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cuvĕntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8^0 mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară. — Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avĕndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvĕntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvĕntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urmeză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui sĕu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9— dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10—dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune, 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvĕntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvĕntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8^0 mare. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ sĕu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ — română și latină, tracteză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8^0 mare. — Scrisŭ de Ioanŭ Papiu. — Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sĕu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8^0, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr. esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ. — Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catechețilorŭ, învĕțătorilorŭ și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ. — Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ, — care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8^0, avĕndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumneḑeésca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Rugămŭ pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ